

komen bijzaak; en bestaat er nu eenmaal een noodzakelijkheid van de figuren te bekleeden, dan doet Rodin dit dusdanig, dat elke bijzonderheid van het kostuum, die de aandacht zou kunnen afleiden, wordt vermeden. De menigvuldige details toch in de mode van elk tijdperk zijn niet in overeenstemming met de speciale persoonlijkheid van den afgebeelde en doen die niet tot haar recht komen, terwijl zij slechts storend werken op de aandacht van den toeschouwer en die aftrekken van het wezenlijke waar het om gaat.

Het naakte lichaam is ten slotte altijd te verkiezen in de beeldhouwkunst. Van eene omhulling ter wille van de zedelijkheid kan geen sprake zijn, want in ware kunst kan van immoraliteit niet gesproken worden. Een werkelijk meesterstuk blijft altijd nobel, welke ontketeningen van hartstocht het ook moge uitbeelden. Een kunstenaar heeft zich waarlijk niet te bekommeren om preutschheden, die gelegen zijn buiten de kunst, terwijl de dramatische verhevenheid zijner concepties, zelfs in gewaagde erotische houdingen, zijn ernst en kuischen zin genoegzaam in 't licht stellen, zoodat ook zulke onderwerpen en voorstellingen — getuige een Hokusai — niet door hem behoeven geschuwd te worden, mits het hem te doen is om kunst en niet om obscoeniteit. Hij, die daarin iets onbehoorlijks en ongeoorloofds wil zien, bewijst daarmee slechts zijn eigen vuige en onreine inborst vol huichelachtigheid, en zijn afkeurend oordeel treft meer hemzelf dan den beoordeelde.

Ook op de kunst van Rodin zelven zijn deze opmerkingen toepasselijk. Die kunst met al haar afbeelding van naaktheid, is, naar Maillard terecht opmerkt, niet Christelijk maar Heidensch, d.w.z. als propagandist voor eenig bepaalt kerkelijk geloof heeft Rodin nimmer willen optreden. Daarvoor wilde hij zich niet leenen, want daarvoor stond hij te hoog en voelde hij te veel algemeen menschelijk en kosmisch, zoodat er voor hem ook geen enkele reden bestond om uit preutschheid of uit minachting voor het aardsche en natuurlijke de weergeving van het naakte te versmaden, in hetwelk de natuur het best viel uit te beelden.

Men heeft telkens weer beweerd, zegt Rodin, dat ik een afbeelder ben van den wellust. Maar al ontken ik niet dat die in mijn werken ligt verscholen als de groote beweegkracht der wereld, zelfs daar waar zij niet in onmiddellijke geslachtsdrift tot uiting komt, toch ben ik in al die afgebeelde gloeiende omarmingen, al die zielen welke men ziet branden achter het uitwendig hulsel des vleesch, wel is waar gepassioneerd, maar allermint *onkuisch*. Want de liefde, door mij weergegeven, is geenszins prikkelend of opwindend, veeleer iets algemeen immanents, behoorende tot 's menschen natuurlijk wezen en als deel der schepping niet te veroordeelen. Gelijk Flaubert gezegd heeft: „Les grands voluptueux sont toujours chastes”.